

předměty: Český jazyk, Člověk a jeho svět, Vlastivěda

faketicky.cz ; fb/ig: @faketicky
fakticky.workshopy@gmail.com
tel. spolupráce: +420 736 754 372
tel. workshopy: +420 607 794 511

cíle:

- Práce s textem
- Porozumění textu
- Rozlišení názoru a faktu
- Diskuze a prezentace svých myšlenek ve skupině
- Vcítění se do pohledu druhé osoby

Příběh, který mají děti v učebnici:

Crrrrrr! Ten budík je ale nahlas! Ondra zívá, protahuje se a protírá si oči. Kdepak, dneska není jen tak nějaké obyčejné ráno. Dneska je Ondrův velký den, poprvé jde do školy. Už se moc těší na nové spolužáky a spoustu zábavy, která je čeká, ale také má trošku strach. Budou ho mít ostatní rádi? Bude on mít rád je? S tatínkem rychle slupnou snídani, vyčistí si zuby, Ondra bere svůj nový batoh s krásným barevným drakem. A najednou už stojí před školou, tatínek se s ním loučí a Ondra, ve kterém je teď malá dušička, jde opatrně ke dveřím. Pořádně do nich zatlačí – a nic. Zkusí to znovu – ale dveře se nepohnou.

„Počkej, pomůžu ti,“ přichází mu na pomoc holčička s dlouhými zrzavými copánky.

Společně zaberou a hurá, jsou ve škole! Ondrova nová kamarádka se jmenuje Ela. Ve třídě si sedají do lavice vedle sebe.

Najednou se nad nimi ozve: „Jé, proč nosíš tak ošklivé vlasy? Copy jsou jen pro šprty a nikomu nesluší!“ povídá jejich nový spolužák Vojta a rychle zase odbíhá.

Ondra tohle nikdy neslyšel. Vlastně se mu Eliny copánky moc líbí, ale když to ten kluk říkal, tak to tak asi bude. Opatrně si od Ely odsune židli, protože sice neví, co je to šprt, ale zní to strašidelně. Holčička je smutná a nic neříká.

Přichází paní učitelka. Rozdává jim rozvrhy a pak se postupně všichni seznamují. Když je na řadě Ela, paní učitelka vesele říká: „Tedy Elo, ty máš ale krásné copánky! Nechtěla byste si, děvčata, zítra uplést taky takové? Sluší přece každému!“

Ondra je teď zmatený. Tak jak to tedy s těmi copánky je? Jsou hezké nebo ošklivé? Kdo říkal pravdu?

Otázka k textu

- Dětem necháváme prostor, aby zkusily vymyslet pokračování příběhu. Ptáme se, jestli dokáží říct, kdo má pravdu. Učitel zastupuje roli moderátora diskuze. Po chvíli pokračujeme v příběhu:

První školní den končí, Ondra je příjemně unavený, leží doma v posteli, jen usnout. Maminka mu přichází dát pusku na dobrou noc a hned vidí, že ho něco trápí. Ondra opravdu ne a ne dostat z hlavy ty copánky! Všechno mamince řekne, i to, že neví, kdo říkal pravdu.

Mamka se usměje. „Ty můj malý popleto, pravda přece nebyla ani jedno. To, že se Vojtovi copánky nelíbí, vůbec neznamená, že jsou ošklivé. A to, že se líbí paní učitelce, zase ani trošku neznamená, že je to ten nejhezčí účes, který by měl nosit každý. Je na každém z nás, co se nám líbí. Víš co ale určitě pravda je? Že ti Ela ráno pomohla a teď ji mrzí, že sis s ní kvůli jejím copánkům pak nechtěl hrát.“

Druhý den ráno Ondra nedočkavě utíká do školy. Už z dálky poznává Elu, která se marně snaží otevřít hlavní dveře. Ondra neváhá a jde jí na pomoc. Uuuuf! A jsou uvnitř.

„Hádej co?“ culí se Ondra na kamarádku. „Mně se tvoje copánky líbí nejvíc na světě!“

Průběh hodiny:

- S dětmi procházíme, o čem příběh byl a jaké byly jeho hlavní myšlenky.
- Ideální variantou je, když spolu děti diskutují ve skupinkách po pěti. Skupinkám postupně klademe otázky, o nichž děti diskutují. Na každou otázku dáváme krátký prostor 2-3 minuty. Poté si některé příklady říkáme v celé třídě. Návrhy na otázky:

1. Jak se vám příběh líbil?
2. O čem příběh byl?
3. Proč byla Ela smutná?
4. Stalo se vám něco podobného, nebo jste něčemu takovému přihlíželi? – Pokud ano, co jste udělali?
5. Měl pravdu Vojta nebo paní učitelka, když se bavili o vlasech Ely? Nebo nikdo z nich?

- Dětem vyložíme, co je to názor, a jak se liší od faktu.

fakt – informace, která je objektivní – pro všechny platí stejně a dá se dokázat její pravdivost. Může se nám líbit nebo nelíbit, ale na samotné informaci nebo situaci to nic nemění. Prostě to tak je.

Pro děti: Fakt je něco, co tak opravdu je, je to pravda. Například kočka je zvíře.

Další příklady faktů:

Česká republika je součástí Evropy.

Do naší školy chodí děti.

Muži jsou většinou vyšší než ženy.

názor – subjektivní (hodnotící) pohled na fakta. Názor každého člověka se může lišit a nedá se posuzovat, kdo má pravdu a kdo se mylí. Názor může být založený na racionalitě, ale také na emocích. Není korektní vydávat svůj subjektivní názor za objektivní fakt.

Pro děti: Názor je něco, co si jen myslíme my. Může to být pravda a také nemusí. Můžeme si to myslet jen my, někdo jiný si zase může myslet něco jiného. Například: Kočky jsou lepší než psi.

Další příklady názorů:

V České republice najdeme hezčí krajinu než v Americe.

Myslím si, že nejlepší jídlo na světě jsou špagety.

Nejlepší film na světě je Spider-man.

Zdůrazníme, že když si někdo něco myslí, tak to ještě neznamená, že musí mít pravdu.

- Celé třídě dáváme příklady na rozlišení názoru a faktu. Nejprve můžeme uvést příklady jídel, abychom jasně demonstrovali, jak může názor vypadat:

Koprovka je vynikající. X Koprovka je hnusná.

Houby jsou skvělé jídlo. X Houby se nedají sníst.

- Další návrhy na příklady k rozlišení názoru či faktu:

Jablko je ovoce. (fakt)

Jablko je moc dobré. (názor)

Myslím si, že Elsa je hodná. (názor)

Elsa je princezna. (fakt)

Dub je větší než růže. (fakt)

Dub je hezčí než růže. (názor)

Závěrečná reflexe hodiny: Nakreslete či napište, co nejzajímavějšího si pamatujete z dnešního příběhu.